

Βάζοντες μ' ἐφάνησαν μᾶλλον ἀηδισμένοι, καὶ ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐκπληρώσωσι χρέος ἐπίπονον. Μόλις ἔβλεπε τις δύο ἢ τρία πρόσωπα φαιδρά, ἐν τῷ μέσῳ λαοῦ ρημιζομένου ὡς τοῦ φαιδρύτερου τῆς Ἰταλίας. Ἀπεδίδοτο δὲ καὶ ἡ σκυθρωπότης αὐτὴ εἰς τὰς ζῆμιας τὰς ὁποίας ἐπαθεν ἡ ἀριστοκρατία κατὰ τοὺς πολιτικούς σεισμούς τοῦ βασιλείου καὶ τῆς Χερσονήσου. Παρετήρησα ὄχημά τινα ὠραία, ἀλλὰ, μετὰ τοὺς περιπάτους τοῦ *Hyde Park*, καὶ τῶν *Ἡλυσίων*, ὁ τῆς Κιάγιας, μὲ ὅλον τὸν ὠραίον οὐρανὸν καὶ τὸ περίξ μεγαλοπρεπὲς τῆς φύσεως πανόραμα, δὲν προξενεῖ εἰς τὸν περιηγητὴν τὴν ἀνεκλάλητον ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν οἱ περίπατοι ἐκεῖνοι.

Ὁσάκις εἶδα τὴν Νεάπολιν μὲ ἦλθεν ἰδέα νὰ τὴν παρομοιάσω μ' εὐρύχωρον ἀποθήκην φορεμάτων μεταχειρισμένων, ὅπου σολαὶ περικύρσιαι πλησίον πενιχρῶν ἱματίων. Καὶ τῶνόν τι, καθ' ὅποιανδὴ ποτε ὥραν καὶ ἂν διαβῇ τὴν ὁδὸν *Chiaja*, ἢ τὴν μεγαλοπρεπεῖ ἡλωφόρον *Toledo*, ἔβλεπε πλησίον τοῦ πολυτελοῦς ὀχήματος *Πρίγγιπος*, *Corricolo*, (1) ἢ μεγάλην ὑπὸ βοῶν ἢ ἡμιόνων συρομένην ἄμαξαν. Αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ καὶ ἡ ἀκαθαρσία τῶν ὁδῶν, καθὼς καὶ ἡ γυμνότης τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ, δυσχεροῦσι κατ' ἀρχὰς τὸν περιηγητὴν. Ἐνταῦθα, καθὼς καὶ εἰς Καστελλαμάρε καὶ Σορόντο, ἐπρεπε νὰ διάγῃ τις εἶον θεωρητικόν, διότι ἄλλως τὰ θέλητρα τῆς ὠραίας φύσεως, καὶ ἡ θαυσιμότης τῆς γῆς εὐφορία, ἐξαφανίζεται σχεδὸν ὅταν ἴδῃς τὰ ἀμέσως προσπίπτοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις σου. Ἐάν ποτε αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ ἀναγνωσθῶσιν ἀπὸ Νεαπολίτην καὶ τὸν φανῶσιν αὐστηραὶ, ἐπιθυμῶ νὰ μάθῃ συγχρόνως ὅτι εἰς Νεάπολιν ἔτυχα εὐμενεστάτης ὑποδεξιώσεως, καὶ ὅτι εὐγνώμονες, ὅ τε συνοδοιπόροι μου καὶ ἐγώ, ὁ δὲ διατηρήσωμεν μνήμην ἀγαθὴν τῆς φιλοκαγαθίας τοῦ *Πρίγγιπος* Δέλλα P... καὶ τοῦ ἀξιολόγου ἱππότητος K... πολυμαθοῦς ἐλεγκτοῦ τοῦ Βουρβονεῖου Μουσείου, ὅστις θεωρεῖ σύστασιν ἀποχρῶσαν τὸ νὰ εἶναι τις Ἕλλην.

Ἡθελήσαμεν νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸ Βεζούβιον ἐνῷ ἦτον πανσέληνος, καὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐπ' ὀχήματος ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου τὴν ἐνδεκάτην μετὰ μεσημβρίαν. Ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Ἑρμητήριον, καὶ ἀφοῦ ἀνεπαύθημεν μίαν ὥραν, μετέβημεν ἐπιπλοὶ μέχρι τοῦ μέρους ὅπου δύναται τις νὰ ὑπάγῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Χάρis εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ σώματός μου, ἀνέβην πρῶτος ἀνεῷ ὁδηγοῦ πλησίον σχεδὸν τοῦ κρατήρος. Ὁ ὁδηγός μου, ὅστις μὲ παρηκολούθει, ἐπροχώρησε τότε καὶ μ' ἔδωκε σχοινίον δεμμένον εἰς τὴν ζώνην του κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἢ λοιπὴ ἀνάβασις ἐγένετο εὐκολώτατα. Φθάσας εἰς τοῦ κρατήρος τὸ χεῖλος, ἐθαύμασα ἰδὼν τὸν ἐξερχόμενον κυανοειδῆ καπνόν. Ἐφαίνετο ὡς ἐν τῶν μεγάλων ἐκείνων κυπέλων μὲ *punch* τὰ ὁποία περιγράφει ὁ Ὀφφμαν εἰς τὰ φαντασιωδῆ διηγήματά του. Ἐνῷ τὸ ἐξάισιον τοῦτο θέαμα εἶχεν ἐλκύσει ὀλόκληρον τὴν προσοχήν μου, κρότος ὁμοῖος μὲ κλαγγὴν ὀπλῶν ἠκούσθη αἰφνης, καὶ, καθὰ μὲ εἶπεν ὁ ὁδηγός μου, προήρχετο ἀπὸ ἡφαίστειον ἐκρηξιν. Σήμερον, τὸ ὅρος πρὸς ἀνατολὰς εἶναι σκεπα-

σμένον σχεδὸν ἀπὸ μύδρους τοὺς ὁποίους ἐξέμεσεν ὁ πυρφόρος κρατὴρ. Ὡς νὰ μὴν ἤρουν δὲ τὰ θαυμάσια ταῦτα τῆς φύσεως, νέον θέαμα οὐχ ἦτον μεγαλοπρεπὲς προσέβαλε τὰς ὄψεις μας. . . ἦτον σχεδὸν τετάρτη πρὸ μεσημβρίας, καὶ ὁ ἥλιος κατακόκκινος ὑψόνετο ὀπισθεν τῶν Ἀπεννίνων. Καὶ μὲν ἡ θεὰ τοῦ δέν ἦτον ἐπίσης μαγικὴ, ὡς ἡ θεὰ τοῦ ἡλίου τὸν ὁποῖον εἶδα ἀνατέλλοντα ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἱμπτου ἐξερχόμενον ἀπὸ τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου, κατὰ τὴν ποιητικὴν τοῦ Ὀμήρου ἔκφρασιν· ἀλλ' ἤρχετο νὰ φωτίσῃ λίαν εὐαρέστως τὰς πολυαριθμούς πόλεις καὶ τὰ χωρία ἅτινα εἶναι διεσκορπισμένα ἐπὶ τῆς ὠραίας ἐκείνης πεδινῆς τῆς Νεαπόλεως. Ἡ κατάβασις ἀπὸ τοῦ κρατήρος εἰν' εὐκόλος, ἀρροπορεῖ τις μόνον ἐξ αἰτίας τῆς τέφρας ἐντὸς τῆς ὁποίας βυθίζονται οἱ ποδὲς ὑπεράνω σχεδὸν τοῦ ἀσφαλίου. Κατὰ τὴν ἐπικρατήσαν συνήθειαν ἐψήσαμεν ὡς ἐντὸς τῆς κάτω τοῦ βουνοῦ θύρας, καὶ ἐβάλαμεν νομίσματά τινα ἐντὸς ἄλλης ζεύσεως, τὴν ὁποίαν ἐσβέσαμεν ἀκολουθῶς βυθίσαντες αὐτὴν εἰς ὕδωρ, καὶ συμπαρελάσαμεν πρὸς μνήμην τῆς ὠραίας καὶ λαμπρᾶς περιηγήσεώς μας. Εὐρήκαμεν τοὺς ἵππους μας κάτω τοῦ βουνοῦ, καὶ μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ὁδοιπορεῖν, ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ Ἑρμητήριον· ἀναβάντες δὲ εἰς τὸ ὄχημά μας, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς *Νίκης*, ὅπου εἶχαμεν καταλύσει.

Αἱ μᾶλλον ἀξιοσημεῖται ἐκρήξεις τοῦ Βεζούβιου εἶναι αἱ ἐφεξῆς·

Ἡ τοῦ ἔτους 79 Μ. Χ. ἀξία αἰωνίας μνήμης διὰ τὸν θάνατον Πλινίου τοῦ ἀρχαίου.

Αἱ τοῦ 203 καὶ 472, ὅτε ἡ τέφρα ἐσπενδονίσθη, ὡς διηγούνται, μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ τοῦ 512, 685, 993.

Ἡ τῶν 1036, ὅτε πρῶτην φορὰν, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἡ ἐκρηξὶς συνωδεδεῖθη ἀπὸ μύδρους.

Αἱ τῶν 1049, 1138, 1306, 1500, καὶ ἡ τοῦ 1631, ἧτις ὑπῆρξεν ἡ δεινότερα μετὰ τὴν τοῦ 79.

Μὲ ὅλας τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ἐπιφέρουσιν αἱ ἀλλεπάλληλοι αὐταὶ ἐκρήξεις, μὲ ὅλον τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον προξενεῖ ἡ πυρκαϊστικὴ ἐκείνη γῆ, τὸ βουνόν, ὡς κατ' ἐξαιρέσιν ἀποκαλοῦσι τὸ Βεζούβιον οἱ Νεαπολίται, ἀγαπᾶται μᾶλλον ἀπὸ αὐτοῦ· δὲν τὸ φοβούνται. Τὸ Βεζούβιον εἶναι ὁ ὠραιότερος στολισμὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀμφιθεάτρου τῆς Νεαπόλεως· διὰ τῶν μύδρων τοῦ κατασκευάζονται τῆς πόλεως αἱ ὁδοί, καὶ ἡ τέφρα τὴν ὁποίαν βρέχει, οὕτως εἰπεῖν, λιπαίνει τὴν γῆν καὶ καθιστᾷ τοὺς καρποὺς γλυκυτάτους. Ἐπὶ τέλους, καθὼς λέγει πολλὰ εὐστόχως καὶ ὁ Κ. Βαλερύ, (Περιήγησις ἐν Ἰταλίᾳ), «ὅτι δὲν κατεπόντισε τὴν Πομπηίαν, παρὰ διὰ νὰ «διαφυλάξῃ τεραστίως αὐτὴν πρὸς θαυμασμὸν τῶν «μεταγενεστέρων.»

Ἐπειδὴ καὶ τὸ οἰκονομολογικὸν μέρος τῆς ἐκδρομῆς ἔχει καὶ αὐτὸ ἀξίον τι σημειώσεως, σὰς λέγω ὅτι ἐξωδύσαμεν δι' αὐτὴν, (ἡμεῖθα τέσσαρες), δραχμὰς 120, ἥτοι ἀνὰ δρ. 30 ἕκαστος. Δύναται τις ὅμως νὰ δαπανήσῃ καὶ ὀλιγώτερον· τοσοῦτον δὲ εἶναι περίεργος ἢ ἐπίσκεψις αὐτῇ, ὥστε, διὰ νὰ τὴν κάμῃ τις, δὲν πρέπει νὰ φεισθῇ οὔτε κόπου οὔτε χρημάτων.

Μετὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἡθελήσαμεν νὰ περιηγηθῶμεν τὰ περίξ τῆς Νεαπόλεως, ἀποφασίσαντες νὰ

(1) Εἶδος ἀμάξης διτρώχου, ἐν χρῇσι ἰδίως εἰς Νεάπολιν, ἐν ἣ ἐμφωλεύουσι πολλάκις ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ ἄνθρωποι.

ἐπισκεφθῶμεν μετὰ ταῦτα τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως ἐν ἀνέσει.

Διευθύνθημεν ἐν πρώτοις εἰς Καστελλαμάρε καὶ Σορρέντο. Ἠξίωσετε, κυρία, ὅτι ὁ περιηγητὴς ὑποχρεῖται πολλάκις νὰ ἐπισκέπτεται καὶ μέρη ὅχι τόσον περιέργῃ. Τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ἐπροσπάθησα πάντοτε ν' ἀποφύγω. Διὰ σιδηρᾶς ἀξιολόγου ὁδοῦ ἐφθάσαμεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς Καστελλαμάρε. Τίποτε περὶεργον πλὴν τῶν τερπνοτάτων τῆς ἐξοχῶν! Ἡ εὐχρασία τοῦ αἵρος εἶναι παροιμιώδης, καὶ μικρὸν βασίλικὸν παλάτιον φέρει τὸ ἐμφαντικὸν ὄνομα *Quisisana*, (ἐδῶ ἰατρύονται).

Ἡ ἀπὸ Καστελλαμάρε μέχρι Σορρέντο ὁδὸς εἶναι μαγευτικωτάτη. Περιττρεφεται ἐν πρώτοις εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους ἀποτόμου, καὶ διέρχεται ἀκολουθῶς διὰ πεδιάδος (*piano*) εὐφορωτάτης. Αἱ πορτογαλλεῖαι εἶναι τρισμείγισται, καὶ τὰ κτήματα, προσηρτημένα εἰς πασσάλους εἴκοσι περίπου πόδας ὑψηλοῦς, σχηματίζουσι καμάρας καὶ κορύμβους χαριεστάτους. Κατελύσαμεν εἰς τὸ ἀξιόλογον καὶ ὡραῖον ξενοδοχεῖον τῆς *Σειρήνος*. Ἡ ζωγραφικὴ θέσις τοῦ κειμένου ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ, γλοεροῦ, καὶ βρεχομένου τοὺς πρόποδας ἀπὸ θάλασσαν γλαυκὴν, ἀρκεῖ μόνῃ νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς διαβάτας νὰ ἀναπαυθῶσιν ἐκεῖ. Ἡ Σορρέντο εἶναι πατρὶς τοῦ Τάσσου· ἡ οἰκία τοῦ, ἥτις σήμερον ἀνήκει εἰς ἀπόγονον τῆς πρωτοτόκου ἀδελφῆς τοῦ, μετεβλήθη εἰς ξενοδοχεῖον φέρον τὸ ὄνομα τοῦ περιηγητοῦ. Πάντα ἄρα ἦσαν ποιητικώτατα περὶ ἡμᾶς, καὶ αἱ ἀναμνήσεις τοῦ Τάσσου, καὶ τὸ γοητευτικὸν τῆς θέσεως. Φυλλολογῶν ἕνα ὁδηγὸν τῶν περιηγητῶν, ἀπήντησα τοὺς ὡραίους ἐκείνους στίχους τοῦ Τάσσου, οἵτινες κινῶσι σφοδρῶς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἀναγνώστου κατὰ τῆς κακοηθείας τοῦ δουκοῦ Ἀλφόνσου. διασύροντος τὸν ποιητὴν ὡς παράφρονα.

- Ma tormi quel che la bontà infinita
- Senno mi diè, per che d'amore ho scritto,
- (D'amore, a cui natura e ciel m' invita),
- E' delitto maggior d' ogni delitto. •

δηλαδή·

- Ἀλλὰ νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸ λογικὸν τὸ ὅποιον μ' ἔδωκεν ἡ ἀπειρος τοῦ θεοῦ ἀγαθότης, διότι ἔγραψα
- περὶ ἔρωτος, (περὶ ἔρωτος, τοῦ δώρου τούτου τῆς φύσεως καὶ τοῦ οὐρανοῦ), εἶν' ἐγκλημα βαρύτερον παντός·
- ἄλλου ἐγκλήματος. •

Ἐπειδὴ δὲν θὰ ἐδυνάμην ἀναμφιβόλως νὰ ὑπερασπισθῶ ἑμαυτὸν μὲ τοιαύτην εὐγλωττίαν, ἔαν, λαλοῦντα ἐδῶ περὶ ἔρωτος, θαμὲ μετεχειρίζεσθε ἴσως ὡς παράφρονα, ἀποφεύγω ἐπιμελῶς τὸν πειρασμὸν τοῦτον, ἂν καὶ εἰς τὴν Σορρέντο, *natura e ciel m' invita*.

Ἀντὶ στίχων, κατασκευάζουσι σήμερον εἰς Σορρέντο ἀξιολόγους κάλτας· μεταξωτάς καὶ ἄλλα ἔργα ξυλογυίας καὶ ψηφολογίας στερεά, κομψά, καὶ εὐθηνά. Δυναίμην μὴ δυνάμενος νὰ στείλω φορτίον ὁλόκληρον ἐξ αὐτῶν εἰς Ἀθήνας, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἡγοράζοντο προθύμως ἀπὸ τοὺς φιλοκάλους κυρίους.

Εἶπα ἀνωτέρω ὅτι ἐδῶ ἔπρεπε τις νὰ διάγῃ βίον θεωρητικόν. Καὶ τῶνδε, ἡ ρυπαρότης τῆς Σορρέντο ἀρκεῖ νὰ σὲ κάμῃ νὰ λησμονήσῃς ὅλα τὰ θέλητρα

τῆς τερπνοτάτης ἐκείνης φύσεως καὶ τῶν ὡραίων τῆς ἀναμνήσεων.

Ἐπιστρέψαντες εἰς Νεάπολιν διευθύνσαμεν τὰ θεήματα μας πρὸς τὴν Καζέρταν καὶ Καπύνην, ὅπου ἀπέρχεται τις ἐπίσης δι' ἀτμαμάξης.

Τὸ παλάτιον τῆς Καζέρτας ἀριθμεῖται μετὰ τῶν εὐρυχωροτέρων τῆς Εὐρώπης. Κάρολος ὁ Γ'. διέταξε τὴν οἰκοδομὴν τῆς ὁποίας ἀρχιτέκτων ἐχρημάτισεν ὁ Βανδινέλλι. Τὸ κτίριον, ἐξωθεν μὲν εἶναι ὀγκῶδες, ἔσωθεν δὲ ὡραῖον, καὶ μάλιστα ὁ πρόδομος καὶ ἡ μεγάλη μαρμαρινὴ κλίμαξ. Τὰ δωμάτια εἶναι ἀξιολόγως διαμερισμένα, καὶ ἡ πολυτέλεια ἀφθονος, ἀλλ' ὅχι καὶ εὐχρῆστως διατεταγμένη· ἄλλως παρετήρησα ὅτι εἰς Νεάπολιν προτιμῶσι τὴν ἐπίδειξιν ἀπὸ τὴν ἀνεσιν. Οἱ κῆποι, διχρῶδῆμισθέντες κατὰ τοὺς τῆς Βερσαλλίας, εἶναι κατώτεροι τοῦ πρωτοτύπου.

Εὐρεθεὶς ἡμίσειαν ὥς ἐγγιστα ὥραν μακρὰν τῆς ἀρχαίας Καπύνης, τῆς ὁποίας αἱ τρυφαί εἶχαν πάλαι παρεμποδίσει ἐκεῖ τὸν Ἀννίδαν, μετέβην εἰς αὐτὴν διὰ νὰ παρατηρήσω τὰ σωζόμενα ἐρείπια μεγάλου καὶ ὡραίου ἀμφιθεάτρου· τὸ εὐρύτατον τοῦτο κτίριον, θεωρούμενον ὡς τὸ ἀρχαιότερον καὶ ὡς ὑπόδειγμα τῶν ἀμφιθεάτρων, ἀποδεικνύει πόσον ἦτον μεγάλη ἡ πρωτεύουσα ἐκείνη τῆς Καμπανίας. Εἰς Καπύνην ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις τοῦ *velarium*, (μεταξωτὸν ποικιλλόχρουν ἐξαπλούμενον ἄνω τοῦ ἀμφιθεάτρου διὰ νὰ προφυλάττῃ τοὺς θεατὰς ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου), δι' ὃ τοὺς ἐμέμφθησαν ὡς θρυπτικούς, ἂν καὶ δὲν ἐδράδυναν ἐν τοσούτῳ νὰ τοὺς μιμηθῶσιν. Ἡ πέριξ γῆ εὐφορος καὶ καρποφόρος, ἀξία τῆς φήμης τῆς ἀρχαίας Καμπανίας· καὶ ὅμως οἱ χωρικοὶ μᾶς ἐφάνισαν φιλάσθενοι καὶ ῥακόδυτοι. Ἡρώτητα νὰ μάθω τὴν αἰτίαν τῆς καταστάσεως ταύτης, καὶ ὅλη τὴν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν πλεονασμὸν τῶν κατοίκων, εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν οἰκογενειῶν, καὶ εἰς τὴν κατάστασιν αὐτῇ τῶν χωρικῶν, οἵτινες, ὡς μὴ ὄντες ἰδιοκτῆται, ἀναγκάζονται νὰ πληρώνωσιν ὅσα κερδίζουσι διὰ τοῦ ἰδρώτός των. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ μεγάλοι ἰδιοκτῆται οἱ παραχωροῦντες τὰ κτήματά των εἰς ἐνοικιαστὰς εἶναι ἐπίσης κατάχρεοι, ὥστε ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς πτωχείας ταύτης πρέπει ἴσως ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀτέλειαν τῆς νομοθεσίας.

Ἀφ' ὅσον παρετήρησα ἄχρι τοῦδε εἰς τὰ περίχωρα τῆς Νεαπόλεως, καθὼς καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλα μέρη τῆς Γαλλίας, συμπεραίνει ὅτι ἡ κατάστασις τῶν ἐδικῶν μας χωρικῶν εἶναι ἀσυγκρίτως καλῆτέρα· ἔαν δὲν τρέφονται ἐπίσης καλῶς, τοῦτο πρέβχεται μᾶλλον ἀπὸ τὰς οἰκονομικὰς καὶ κερδοσκοποῦς ἑξῆς τὰς ὁποίας ἀπέκτησαν ἄλλοτε φοβούμενοι τὴν πλεονεξίαν τῶν δεσποτῶν των, ἢ ἀπὸ ἑλλειψιν.

Ἐπειδὴ ἡ βροχὴ ἐδρόσις τὴν ἀτμοσφαιραν, ἐξεστρατεύσαμεν καὶ χθὲς μέχρι τῆς Πομπηίας διὰ τῆς ἐκείθεν διαβαινούσης σιδηρᾶς ὁδοῦ τῆς Καπύνης. Οὕτω μετέβην διὰ τοῦ μέσου τούτου τῆς συγκοινωνίας, ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου τούτου ἐφευρήματος τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ εἰς τὰ ἐρείπια πόλεως ἀνακαλούσης εἰς τὴν μνήμην λαμπρὰν τῆς ἀρχαιότητος ἐποχῆν.

Εἰς τὴν Πομπήϊαν ἡ ἀρχαιότης δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ φαντασίᾳ· ἐξ ἑναντίας τὴν βλέπομεν, τὴν αἰσθανόμεθα, τὴν ἐγγίζομεν. Ἡ ὁδὸς τῶν τάφων, ὅπου σῴζονται ἀκό-

μη και αι παλαιαι πλακες, και οι παροδιται, και τα μνηματα, ειναι οδός την όποιαν εύκολως φαντάζεται τις θρύουσιν πληθους. Ιπάρχουσιν τάφοι κάλλιστα διατηρούμενοι, και ο κομψότερος τούτων είναι το κενό-τάφιον του C. Calventius Quietus, εις τον όποιον είχαν απονεμίσει bisellium, έδραν, τιμής ενεκα.

Η ωραιότερα της Πομπηίας οικία είναι ή του Διομήδους, κειμένη εις το πρόσκειον. Οι θάλαμοι της υπόδοξης, το atrium, το tablinium (αΐθουσαι ακροάσεων) κτλ. κτλ. είναι μεγαλοπρεπείς. Εξ εναντίως, τα δωμάτια τα καθιερωμένα εις τας οικειας χρήσεις είναι θαλαμίσκοι φωτίζεμενοι μόνον διά της θύρας, διόλου άρχειται, άν και ωραιόσμενοι με λαμπρά ψηφωτά και λαμπράς ζωγραφίας. Παρά τοις Ρωμαίοις, ως και παρά τοις άρχαίοις Έλλησιν, ο βίος πρέπει να ήταν πάντοτε δημόσιος, και τούτο φαίνεται μάλιστα εις την Ελλάδα, από την παντελή εξαφάνισιν των άρχαίων οικιών, ένφί τα δημόσια κτίρια επέζησαν εις όλας τας καταστροφάς του χρόνου και της βαρβαρότητας.

Αι όδοι της Πομπηίας είναι στεναι και ως, επί το πολύ όχι εύθύγραμμοι. Άλλοτε, καθώς και σήμερα, κατά την Ανατολήν, υπέθεταν ίσως, ότι αι στεναι όδοι ήταν υγιεινέστεραι ως προφυλάττουσαι τους διαδράτας από τας ακτίνας του ήλιου.

Σώζονται πολλάι οικίαι κομφαι και αξιοσημείωτοι διά την διαμέρισιν του έσωτερικού, τας ωραίαις ζωγραφίας και τα ψηφωτά. τιαυτή είναι ή λεγομένη των ίερείων, του Σαλλουστιού, του Μοδέστου, του αστυνόμου Πάνσα, του τραγικού ποιητού, έρ' ής φαίνεται ή έρεξής επιγραφή Cave Canem, πρόσχε από του κυνός, κτλ. κτλ. Ιπήρχεν άλλοτε εις την οικίαν την λεγομένην του Φαίνου, το περίσχημον ψηφωτόν το όποιον, κατά τον ίππότην Κουαράντα, παριστάνει νίκην του Αλεξάνδρου κατά των Περσών. το ώραϊον εκεινο ψηφωτόν, άριστούργημα άνεκτίμητον, μετεφέρθη εις το έν Νεαπόλει Βουρβόνειον Μουσείον.

Τα θεριά, είναι απλόητος, κομφωτάτης και αι περικαλλείς στολι αι περικυκλούσαι την άγοράν του θεάτρου, άξια επίσκεψως. Το άμφιθέατρον σώζεται όλόκληρον ή έκτασίς του, πολλά μεγάλη βεβαιώς διά πόλιν όπεία ή Πομπηία, γεννά την υποψίαν, ότι συνήρχοντο εις αυτό και οι φιλοθεάμονες των περιχώρων κάτοικοι, διά να παρασταθώσιν άναμφιβόλως εις τας φοινίκας των παλαιστών σκηνάς.

Δι' άλλης μου επιστολής θα σας όμιλήσω περί του Βουρβονείου Μουσείου και περί άλλων περιέργων της Νεαπόλεως. Άλλά πριν τελειώσω την παρούσαν την όποιαν παρέτεινα υπέρ το δέον, συγχωρήσατέ με να σας έπω όλίγα τινά και περί του Μελοδράματος. Οι Ιταλοι έξέχουσιν, ως ήξεύρετε, εις την μουσικήν, και το κατ' έμέ, το Ιταλικόν μελοδραμα είναι άμιμντον. Η άπεραντος έκτασίς του θεάτρου του Αγίου Καρόλου καταπλήττει τον θεατήν, άν και ή άρχιτεκτονική του είναι απλή ως ή των πλειοτέρων της Ιταλίας θεάτρων.

Επί του παρόντος γίνονται τρεις παραστάσεις καθ' εβδομάδα, και δέν παριστάνονται άλλα δράματα πλην των Masnadieri και Lombardi, του Verdi. Άγγλεις, τις, ήτις παρά το κάλλος των συμπολιτιδών της έχει και την Ιταλικήν ζωηρότητα, δραματίζει τα πρώτα πρό-

σωπα. Εις το θέατρον του Fondo, το όποιον είναι μέ- τόχιον του Αγίου Καρόλου, γίνονται όμοίως παραστάσεις. Το θέατρον τούτο έπισκευασθέν έσχάτως, κατ' άμιμνσιν της Πομπηίας άρχαιότητας, καθωρύζεται διά ζωγραφιών λαμπροτάτων. Η Tadolini, της όποιας ή φωνή και εις την άρχήν και εις το τέλος του δράματος είναι επίσης ζωηρά και άκμαία, έτραγώδει εις το δράμα της Linda di Chamouni. Θανμάσιοι είν. επί της σκηνής οι εύλογοι και ζωηροί τρόποι της. Ωραία τις και παθητική ξανθή, ή κυρία Marray, έτραγώδει έξαισιώς την τόσο λιγυράν, αλλά συγχρόνως και τόσον δύσκολον μουσικήν του Ροσσίνι. Εάν ή μουσική του Verdi είναι μεγαλοπρεπής και σοβαρή, ή του Ροσσίνι και του Δονιζέτη θέλγει αληθώς, από κατ' έμέ, την καρδίαν. Εις τον άγιον Καρόλου καθώς και εις το Fondo, μετά το δράμα συγροτεται χορός. Εις το πρώτον των θεάτρων τούτων έδιδετο έσχάτως ό χορός, Bradamante e Ruggiero, ούτινος ή υπόθεσις εξήχθη από τα ποιήματα του Αριόστου. Η κυρία Lavaggi, χαρίεσσα και ωραία χορεύτρια, έξείχε των άλλων. Αι σκηνογραφίαι και αι στολαί ήσαν, όσον ένδέχεται, εκλεκταί, και αι χορεύτριας διεκρίνοντο διά της πλήρους χάριτος φωτογνωμίας των και του ώραϊου αναστήματός των.

Εις το Fondo έδιδετο ο ώραϊος χορός της Paquita, όπου ή κυρία Fitzjames έχορευε την Cachuca με όλην την Ισπανικήν χάριν και ζωηρότητα. Τα τηλεσκόπια θεωρείου όπου εκάθοντο εύγενείς Ισπανοί διευθύνοντο όλα την στιγμήν εκεινην επί της κομψοπρεπούς χορευτήρας, και άπειροι χειροκροτήσεις δέν έβράδυναν να επέλθωσι.

Μένω. κτλ. Φ. Ρ.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΔΙΑΦΟΡΑ. ΑΣΤΕΙΑ.

Η ΑΙΜΝΗ ΤΟΥ ΙΑΔΕΝ.

Παράδοσις της Άρκτου.

Τα μέρος, όπου κείται ήδη ή λίμνη αυτή ήν άλλοτε πεδιάς του νησιδίου Ρύγιν. Κατά ποίαν εποχήν ή πεδιάς κατεκλύσθη τοιουτοτρόπως, είναι άγνωστον. Άλλ' ο λαός διηγείται περί του συμβάντος τούτου την εξής ιστορίαν.

Παλαι ποτε, έξων επί του νησιδίου δύο γυναίκες, ών ή μιν ήτο ελεήμων και εύσεβής, ή δέ φιλάργυρος και κακότροπος. Μια έσπερα, έν καιρώ τρικυμίας, άγνωστόν τί γερόντιον, ένδεδομένος δίκην έπαίτου, παγωμένος από την ψύχραν και κατατρυχόμενος υπό της πείνης παρουσιάσθη εις της κακοτρόπου γυναίκος και της εξήτησεν άσυλον διά την νύκτα και τεμάχιον άρτου διά την πείνάν του. Υποθέτουσιν, ότι ο γέρων ήν εις έκ των μοναχών της μονής του Κορβέν, εις ους ανήκε τότε το νησίδιον. Και όμως ή γυνή της όποιας εξήτει το έλεος τον άπώθησε σκληρώς και τον έδίωξεν αλήτην τινα. Ο ξένος μετέβη να ζητήσει φιλοξενίαν παρά της άλλης γυναίκος, ήτις και τον έδέχθη.